NME- leerroute
Vogels in de Gement

- groep 6-

Het verhaal van de NME- leerroute.

Kinderen genieten van de natuur in de eigen omgeving
De NME- leerroutes zijn ontwikkeld om de kinderen van de basisscholen kennis te laten maken met de natuur in de eigen omgeving. Zij kunnen genieten van de jaargetijden, van de rust in de natuur, ze leren de planten en dieren kennen, ze weten wat er beweegt, zingt, wat er eet en wat gegeten wordt. Zij kunnen met alle zingtuigen de Vughtse natuur ontdekken en beleven en doen op een speelse wijze eerstehands- ervaring op in de natuur. De NME-leerroutes zijn ontwikkeld in het project 'wandelen, waarnemen, weten en waarderen'. Een NME- project voor alle basisscholen in de gemeente Vught.

De NME- leerroute is een praktische manier om met de klas de natuur in te trekken en is lesvervangend. Om de leerroutes op een speelse manier aan te pakken die goed aansluit bij de leerbehoefte van de kinderen, zijn ze opgebouwd uit de volgende onderdelen:
- het verhaal van het gebied.
- 6 opdrachtenkaarten met een toelichting bij bijzondere plekken.
- 6 gekleurde palen op de route voor de opdrachten.
- plattegrond van de route.
- rugzak met spullen om de opdrachten uit te kunnen voeren.

Elke NME- leerroute heeft een boekje voor docenten en voor de leerlingen een werkblad. De rugzakjes staan klaar bij de Stichting Leijestroom.

Er zijn 8 NME- leerroutes ontwikkeld, dit zijn:
- NME- leerroute Duurzame ontwikkeling op Bleijendijk, groep 8.
- NME- leerroute Sporen en reliëf op Haanwijk, groep 7.
- NME- leerroute Vogels in de Gement, groep 6
- NME- leerroute Bomen in het Reeburgpark, groep 5.
- NME- leerroute Struinen op de Vughtse heide, groep 4.
- NME- leerroute Bossen van Sparrendaal, groep 3.
- NME- leerroute Natuurlijk water in de Kwebben, groep 2.
- NME- leerroute Kabouters van de IJzeren man, groep 1.
- NME- leerroute Natuurlijk watersysteem van Vught doormiddel van een tentoonsteling Rioned elke 3 jaar gepresenteerd in de gemeente Vught.

'Wandelen, Waarnemen, Weten en Waarderen'.
De NME-leerroutes biedt basisscholen in Vught de mogelijkheid

om natuur- en milieueducatie vorm te geven en met de kinderen de natuur in te trekken. De kinderen kunnen zo natuurkennis en -ervaring opdoen in de eigen omgeving. Natuur- en milieueducatie vormt een essentieel onderdeel van de algemene vorming van mensen. Het is hét middel om mensen hun eigen leefomgeving te laten begrijpen. Om mensen trots te laten zijn op de natuur, om mensen respect bij te brengen voor de natuur en om mensen het belang van het behoud van de natuurlijke omgeving in te laten zien. Alterra, een landelijke natuurorganisatie heeft in onderzoek aangetoond dat het opdoen van 'eerste handservaring' op jonge leeftijd, het ervaren van de natuur in eigen hand, de kans vergroot dat mensen op latere leeftijd met meer respect omgaan met natuur, milieu en landschap.

Structurele inbedding van NME
Alle scholen in Vught werken samen aan NME. Het directeurenoverleg Vught heeft een externe projectleider aangesteld. Samen met de NME- coördinatoren werden de NME leerroutes ontwikkeld. Het NME- netwerk Vught heeft actief geparticipeerd, zowel vrijwilligers als professionele natuurorganisaties. Door samen de schouders er onder te zetten kregen de NME- leerroutes vorm en inhoud. De gemeente Vught bood zowel inhoudelijke als praktische ondersteuning.

De NME- leerroute Vogels in de Gement.
De Gement is een poldergebied tussen Vught en 's-Hertogenbosch waar weidevogels, watervogels, roofvogels en ganzen en zwanen voorkomen. Deze wereldreizigers bezoeken jaarlijk de Gement.

Vogels kijken in de Gement

Verhaal van de vogels in de Gement.

Vogels zijn overal in het buitengebied. Er zijn bijzondere vogelsoorten te zien langs het Drongelens kanaal en de Gement omdat het landschap erg afwisselend is met struiken, hoge bomen, water, riet, open weide. Daarom zijn er watervogels, weidevogels, ganzen en zwanen en roofvogels te zien. Tijdens deze route proberen we al deze vogels te spotten.

Vogels houden van rust en je kunt ze snel verstoren. Let er op dat stil bent, eenmaal weg, komen ze niet zo snel meer terug.

Watervogels zie je vooral in en om het Drongelens Kanaal. Hier zie je het hele jaar rond watervogels zoals waterhoentje, meerkoet, reiger en de wilde eend. Maar ook specifieke vogels zoals karekiet (in het riet) en fuut (op het water). Watervogels eten waterplanten of insecten, kikkers en vissen. Ze maken hun nest in of aan de rand van het water. Soms komen ze alleen voedsel zoeken zoals de reiger. De reiger maakt zijn nest in kolonies hoog in de bomen, zoals in de bossen bij Kasteel Maurick.
Het waterhoentje verzamelt stukjes hout om een nest te maken en eet van het eendenkroos dat op het water drijft. De fuut duikt helemaal onder water op zoek naar kleine visjes. Hij maakt zijn nest aan drijvend hout vast.

Roofvogels zie je meestal hoog in de lucht of op een weipaal.
Zij leven van kleine zoogdieren als muizen, konijntjes en andere vogeltjes. De buizerd vliegt in grote cirkels boven je hoofd. De torenvalk ‘bidt’ in de lucht. De sperwer vliegt in hoge snelheid door struiken op zoek naar prooi.

Weidevogels hebben een duidelijke voorkeur voor open gebied met gras zoals de Gement. Op het bord langs het kanaal, bij de start van de route, staan de foto’s van weidevogels. De kievit en de scholekster zijn meer algemene soorten. Als je geluk hebt zie je ook grutto, wulp en gele kwikstaart.

Veel vogels trekken van het ene gebied naar het andere, en leggen veel kilometers af. De trekvogels zoals de kievit, grutto en tureluur komen naar Nederland voor het zachte zeeklimaat. Deze trekvogels komen in grote getale. Sommige vogels leggen op hun trektocht meer dan 1000 kilometer af. Voor hen is het belangrijk

dat er voldoende voedsel is om aan te sterken. Als ze in Nederland zijn gaan ze op zoek naar een partner. Samen bouwen ze een nestje en brengen de jongen groot. Deze jongen zijn in het najaar vliegklaar om ook naar warmere oorden te trekken.

Wintergasten bezoeken ook de Gement. Dat zijn ganzen en zwanen die de strenge winter van het Noorden ontvluchten. Ze komen voor de zachte winters (zeeklimaat) om in Nederland te overwinteren. Zij kiezen de Gement voor rust en voor het voedsel.

De standvogels blijven het hele jaar in Nederland. Veel meesjes, winterkoninkjes, roodborstjes en vinken zijn het hele jaar door te zien. Ze trekken wel maar niet zo ver.

Elke vogel heeft zijn eigen manier van doen. Ze zoeken een partner om samen een nestje te bouwen. Sommige vogels zijn erg trouw en blijven hun leven lang bij elkaar (knobbelzwaan). De paartjes vinden elkaar door opzichtig gedrag van het mannetje dat de aandacht trekt van de vrouwtjes (baltsen) of door hun mooie roep of zang.
Iedere vogel zoekt een eigen plekje om een nest te bouwen. Zij zoeken nestmateriaal uit de omgeving. Het nest kan bestaan uit takjes, rietstengels, zand en klei maar ook uit draadjes van een jas of trui. Het nest wordt gemaakt hoog in de boom, in het water of midden in het agrarische land. De vrouwtjes vallen door hun schutkleur minder snel op. Zij zorgen ervoor dat de eieren worden uitgebroed. Zo zijn zij minder goed op te sporen door roofdieren. Dan zoekt het mannetje het voedsel. Als de eitjes uitkomen gaan meestal beide ouders op zoek naar voedsel. Sommige jonge vogels zijn direct in staat om op eigen benen te staan en hun voedsel te zoeken, dat zijn de nestvlieders. Sommige vogels zijn kaal en meer afhankelijk van de ouders, dat zijn nestblijvers.
In de zomer zie je veel trekvogels in grote groepen, dan verzamelen ze zich. Zij bereiden zich voor op de trek naar warme gebieden. In de herfst komen ook de wintergasten er aan. Het hele jaar door is het een komen en gaan in de Gement.

Verhaal van de vogels in de Gement.

Verhaal voor de kinderen: Rinze de wereldreiziger

Rinze de Werelreiziger weet onwaarschijnlijk veel van vogels. Rinze is ook dol op de Gement want daar zijn veel bijzondere vogelsoorten te zien. Bij het Drongelens Kanaal en de Gement is het landschap erg afwisselend met struiken, hoge bomen, water, riet, open weide. Daar houden veel vogels van . De weidevogels, ganzen en zwanen en roofvogels ziet Rinze als hij vogels gaat spotten. Niet het hele jaar door, want vogels hebben voorkeur voor bepaalde seizoenen. Rinze gaat elk seizoen hier naar toe om alle soorten vogels te spotten.

Rinze let wel op want vogels houden van rust en je kunt ze snel verstoren. Wees daarom stil, eenmaal weggevlogen, komen ze niet zo snel meer terug.

De watervogels zie je vooral in en om het Drongelens Kanaal. Deze vogels zie je het hele jaar rond. Zoals Waterhoentje, Meerkoet, Reiger en de Wilde eend. Maar ook specifieke vogels zoals Karekiet (in het riet) en Fuut (op het water). Watervogels eten waterplanten of insecten, kikkers en vissen, dit is verschillend. Probeer dat maar eens te ontdekken.

Roofvogels zie je niet zomaar, zij vliegen soms hoog in de lucht. Zij zitten op een weipaal of vliegt in hoge snelheid door struiken en bosjes op zoek naar prooi. Zij leven van kleine zoogdieren als muizen, konijntjes en andere vogeltjes.

Weidevogels hebben een duidelijke voorkeur voor open gebied met gras zoals de Gement. Op het bord langs het kanaal, bij de start van de route, staan de foto’s van weidevogels.

Ganzen en Zwanen zijn wintergasten in de Gement. Zij ontvluchten de strenge winter in het Noorden. Ze komen voor de zachte winters (zeeklimaat) om in Nederland te overwinteren. Zij kiezen de Gement voor rust en het voedsel.

Elke vogel heeft zijn eigen manier van doen. Ze zoeken een partner om samen een nestje te bouwen. Sommige vogels zijn

erg trouw en blijven hun leven lang bij elkaar (Knobbelzwaan). De paartjes vinden elkaar door opzichtig gedrag van het mannetje dat de aandacht trekt van de vrouwtjes (baltsen) of door hun mooie roep of gezang.
Iedere vogel zoekt een eigen plekje om een nest te bouwen. Zij zoeken nestmateriaal uit de omgeving. Het nest kan bestaan uit takjes, rietstengels, zand en klei maar ook draadjes van een jas of trui. Het nest wordt gemaakt hoog in de boom, in het water of midden in het agrarische land.

De vrouwtjes vallen door hun schutkleur minder snel op. Zij zorgen ervoor dat de eieren worden uitgebroed. Zo is zij minder goed op de sporen door predatoren. Dan zoekt het mannetje het voedsel. Als de eitjes uitkomen gaan meestal beide ouders op zoek naar voedsel. Sommige jonge vogels zijn direct in staat om op eigen benen te staan en hun voedsel te zoeken, dat zijn de nestvlieders. Sommige vogels zijn kaal en meer afhankelijk van de ouders, dat zijn nestblijvers.

Rinze heeft weer allerlei nieuwe dingen over vogels kunnen ontdekken, hopelijk jij ook.

Welke vogel zie je?!!

Routekaart met opdrachtenpalen

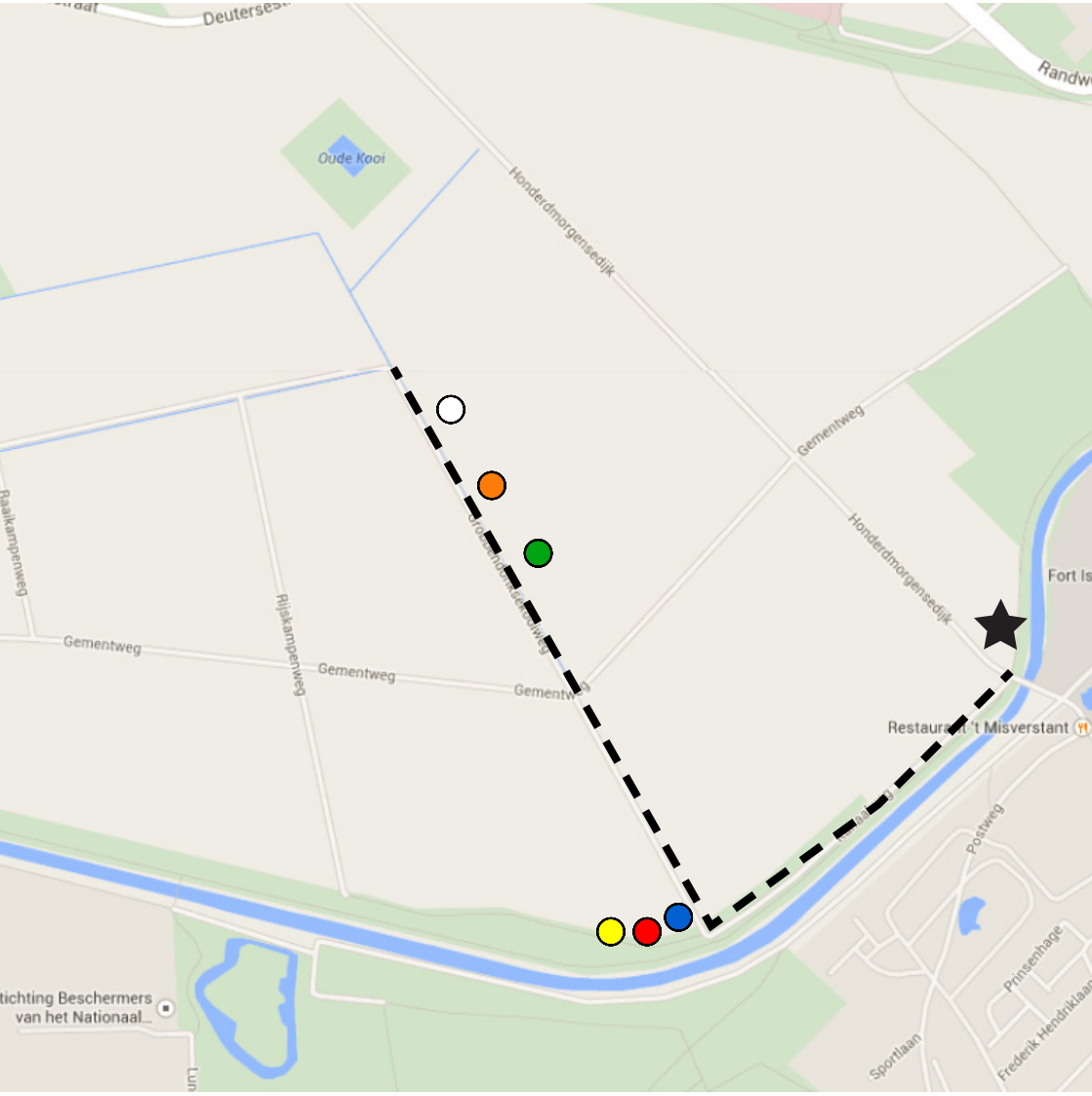

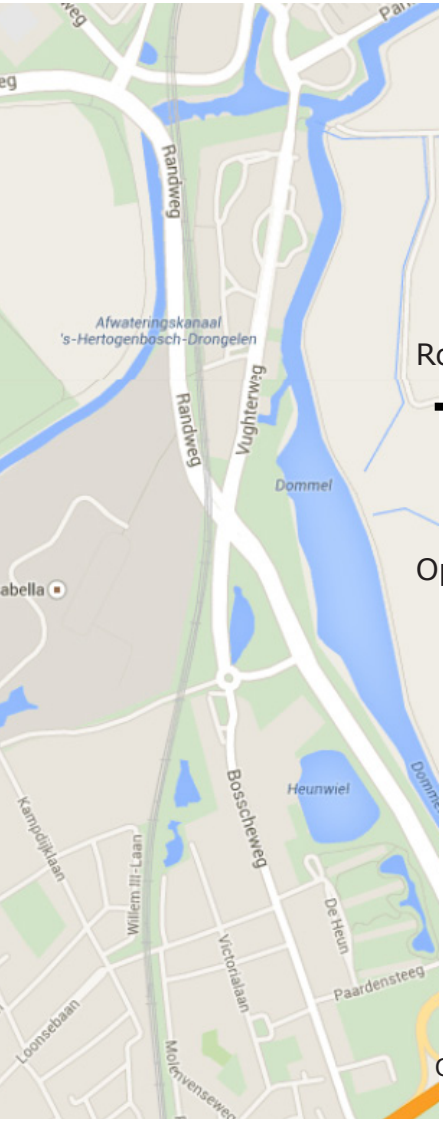

De weidevogelgroep Cromvoirt wil als het vooraf wordt gevraagd, ondersteuning bieden bij het bezoek aan het gebied, hiervoor kun je contact opnemen met Elly van Dijk (tel: 0411-642314) of Sietske van Maanen.

Route:

NME Route Gement

Start route bij het bord van de weidevogelgroep Cromvoirt

Opdrachtenpalen:

- Hoe heet de vogel die je ziet?
- Welke soorten vogels zie je?
- Zoek de verschillen tussen vogels
- Tel zoveel mogelijk vogels
- Wat eten de vogels?
- Waar voelen de vogels zich thuis?

Opdrachtenpalen in willekeurige volgorde.

Opdracht 1 Hoe heet de vogel die je ziet?

Vogels komen overal voor in de natuur. Veel vogels hebben voorkeur voor een bepaalde plek. Sommige leven aan de rand van het water, andere in bomen en struiken of juist op het platteland, in een weiland. Iedere vogel heeft zijn eigen omgeving nodig. Denk maar aan het bouwen van het nest, het zoeken naar voedsel, een plek om te paren en het grootbrengen van hun jongen, de slaap- en schuilplekken etc.

Bijvoorbeeld: Vogels in het weiland hebben langere poten dan de vogels in bomen en struiken. Vogels die zaad eten hebben een dikke snavel terwijl bij vogels die insecten eten de snavel smal en spits is. Vogels zijn wat hun uiterlijk betreft erg verschillend en als je even de tijd neemt zie je ook dat ze zich anders gedragen.

Als je vogels wilt herkennen moet je dus op veel verschillende dingen letten.
En let op: Alle vogels fluiten een eigen deuntje.

Scholekster herkenbaar aan zijn mooie oranje snavel

Opdrachten:

1. Welke kleur heeft de vogel die je ziet?
2. Omschrijf de vogel die je ziet.
3. Zoek de vogel op de zoekkaart of in het vogelboek.
4. Hoe heet de vogel die je ziet?
5. Komt hij alleen voor of leeft hij in groepjes?
6. Zie je het verschil tussen het mannetje en het vrouwtje?
7. Zijn er andere opvallende zaken die je interessant vindt?

Opdracht 2 Welke soorten vogels zie je?

Veel zangvogels vind je in de bomen en struiken. Ze bouwen hier hun nest en halen hun voedsel, rupsen en insecten uit de omgeving. In het voorjaar hoor je ieder hun eigen liedje fluiten. Roodborst, merel, pimpelmees en gekraagde roodstaart zijn zangvogels.

Langs het kanaal komen veel watervogels voor, zij wonen in of aan de rand van het water waar ze hun nest bouwen en hun voedsel zoeken, zoals vis, insecten en waterplanten. Wilde eend, fuut, aalscholver, waterhoentjes en meerkoeten zijn watervogels.

Roofvogels zie je vooral als zij hoog in de lucht vliegen of rusten op palen. Als je op de vorm van de vleugels en de staart let kun je ze sneller herkennen. Torenvalk, buizerd, wespendief zijn roofvogels.

De weidevogels komen voor in het grasland. Hun nesten zijn kwetsbaar en kunnen gemakkelijk vertrapt worden door de koeien of overreden worden door de tractor van de boer. Mensen die actief zijn in de Weidevogelgroep Cromvoirt beschermen de nesten door deze te markeren. Grutto, kievit, scholekster, gele kwikstaart zijn weidevogels.

Rust plek voor de grote zanglijster

Opdrachten:

Maak een indeling op papier en vul in wat je allemaal hebt gezien, zoek zoveel mogelijk soorten, de gebiedskenmerken, aantal vogels (echt even tellen!) en bijzonderheden (een kraai ging achter de buizerd aan in de lucht). Wat vind jij bijzonder aan de vogels die je hebt gezien?

Soort vogel	Kenmerken van het gebied	Aantal	Bijzonderheden
Zangvogels	-	-	-
Watervogels	-	-	-
Roofvogels	-	-	-
Weidevogels	-	-	-

Opdracht 3 Zoek de verschillen tussen vogels?

Vogels zien er verschillend uit, let op de kleur van de vogel, de lengte van de poten, de snavel en vleugels. Maar ook het vliegbeeld (wijze waarop de vogel vliegt) en de plek waar ze voorkomen kunnen erg van elkaar verschillen.

Roofvogels zie je veelal vliegend in de lucht of zittend op een weidepaal. Zij vliegen erg snel en zijn daarom moeilijk te 'spotten' . De torenvalk is goed te herkennen aan de spitse vleugels. Ook wel herkenbaar aan het 'bidden' in de lucht (stilhangen op een plek en snel met de vleugels slaan). De buizerd is weer een stuk groter en hij heeft rondere vleugels.

Watervogels hebben tussen hun tenen een vlies en leven op en aan het water. Meestal nestelen ze aan de waterkant. Ook zoeken ze het voedsel in het water, zoals de fuut. Deze gaat helemaal kopje onder om visjes te vangen.

Weidevogels houden van het open weidelandschap. Zij komen daar in het vroege voorjaar een plekje zoeken om een nest te bouwen. Zij komen van ver. Ze overwinteren in het warme zuiden en komen elk jaar terug naar dezelfde plek.

Sommige vogels leven graag alleen, terwijl andere in kolonies of groepen voorkomen.

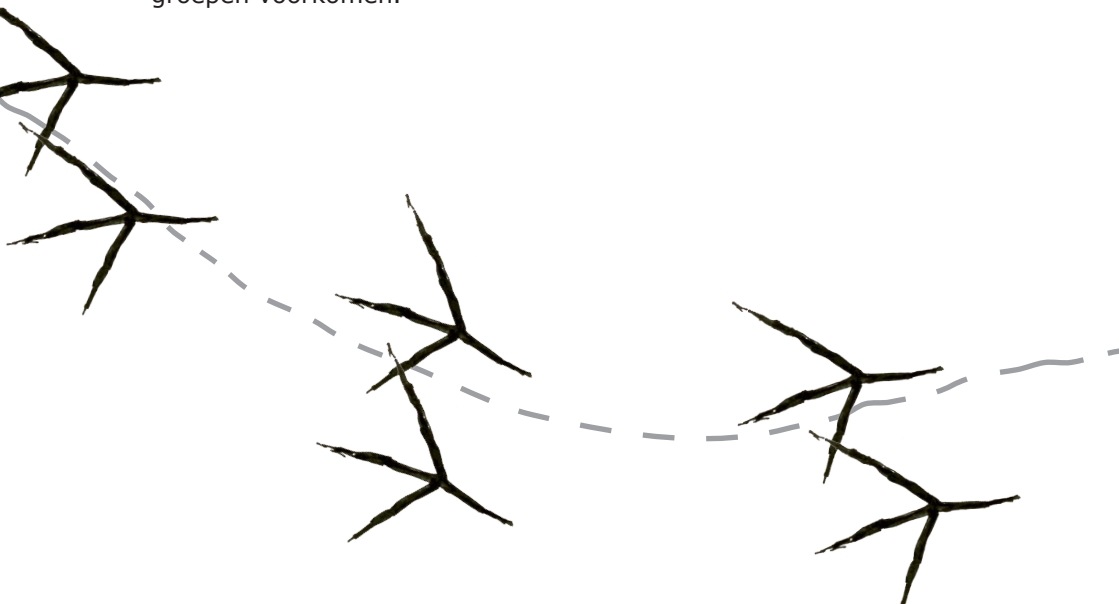

Opdrachten:

1. Noem de namen van de vogels die je ziet.

2. Noem de verschillen die je ziet in grootte van de snavels.

3. Noem de verschillen die je ziet in de lengte van de poten.

4. Noem de verschillen die je ziet in de kleuren die de vogels hebben.

5. Welke verschillen zie je in het gedrag en kun je dat verklaren?

6. Leven de vogels die je ziet in groepen, paartjes of zijn ze alleen?

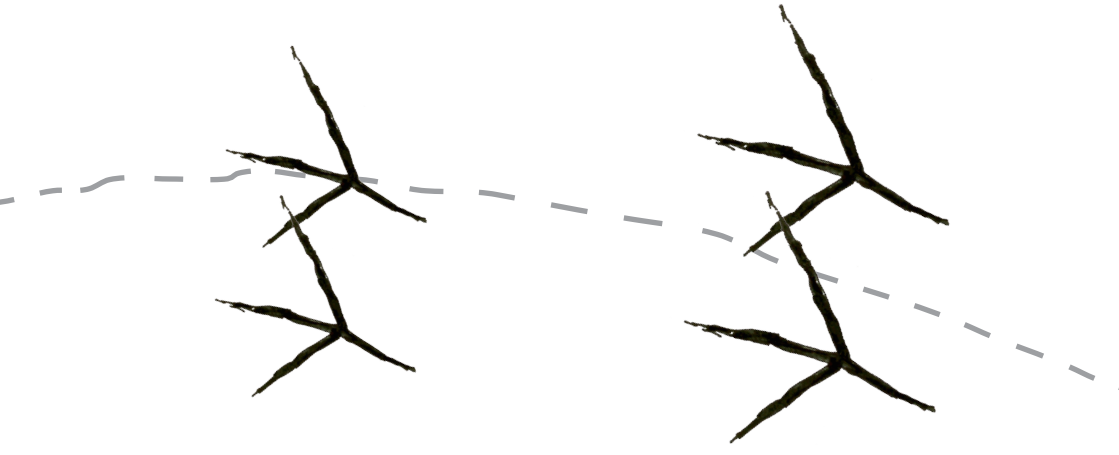

Opdracht 4 Tel zoveel mogelijk vogels.

Het gedrag van vogels is erg verschillend. De reiger zie je meestal alleen in een weiland of sloot om voedsel te zoeken. Maar de reiger bouwt zijn nest wel hoog in de boom, in een bos. Ze leven in kolonies. Een grutto vind je in een weiland, samen met de kievit en tureluur.

De kievit maakt zijn nest midden op een weiland. Meestal komen er dan meerdere koppeltjes voor. De jongen zijn meestal goed verscholen, totdat er een kraai overvliegt. Die wordt door de kieviten weggejaagd, zover mogelijk van het nest en van de jongen. De kievit is erg trouw aan zijn gebied, waar hij is geboren, keert hij ook weer terug.

Spreeuwen komen meestal in grote getale voor. Zelden zie je er maar een tegelijk. Ze slapen bij elkaar en vormen bewegende wolken voordat ze ergens een plaatsje hebben gevonden om te slapen. Soms zijn ze met duizenden bij elkaar.

Zo zie je maar dat het gedrag van vogels en hoe ze samenleven erg verschillend kan zijn.

Zwerm vogels boven de Gement

Opdrachten:

1. Zoek zoveel mogelijk soorten van de vogels die je kent.
2. Komen er veel dezelfde vogels voor?
3. Komen er veel verschillende vogels voor?
4. Zoek de naam op van de vogels die je ziet.
5. Tel het aantal vogels van één soort.

Opdracht 5 Wat eten de vogels?

Veel verschillende soorten vogels komen samen voor maar laten elkaar wel met rust. Deze soorten leven in vrede naast elkaar omdat ze ieder een eigen plek hebben in de natuur (biotoop). Maar vooral omdat ze elkaar niet beconcurreren bij het zoeken naar voedsel.
Probeer er achter te komen wat voor voedsel de vogels eten, maar ook hoe ze voedsel zoeken.

Veel verschillende soorten vogels komen samen voor en leveren een constante strijd met elkaar. Ze blijven elkaar achtervolgen, ze jagen elkaar weg, ze roepen naar elkaar. Probeer er achter te komen waarom vogels dit gedrag vertonen.

- Er zijn zaadeters, insecteneters en alleseters.
- Kun je zien aan de vorm van de snavel welk voedsel ze eten?
- Noem eens vogels op die zaad eten?
- Noem eens vogels die omnivoor zijn?

Schattig hè!!!

Opdrachten:

1. Zoek de naam op van de vogels die je ziet.

2. Wat denk je dat deze vogel eet, waar let je op?

3. Welke vorm heeft de snavel?

4. Welk gedrag zie je dat met voedsel zoeken te maken heeft?

5. Weet je wat de vogel eet?

Opdracht 6 Waar voelen de vogels zich thuis?

Alle vogels hebben een eigen voorkeur voor een plek. Dit kan zijn een cultuur of een natuurlandschap, zand of kleigrond, met houtwallen en bosjes of juist een open gebied, zoals de Gement. Instinctief wordt door de vogel een omgeving gekozen die geschikt is voor het zoeken naar voedsel, het maken van een nest en een plek om de jongen groot te brengen.
Sommige vogels zijn trekvogels, sommige standvogels. Trekvogels kunnen zomergasten, maar ook wintergasten zijn. Er zijn nog veel meer verschillen want sommige vogels maken een horst (nest) hoog in de boom, zoals een havik of buizerd.
Andere vogels broeden graag op de grond zoals veel weidevogels: De kievit, grutto, tureluur. Enkele vogels maken zelf een klein nestje (winterkoninkje) of kiezen een holte in de boom zoals de spechtenfamilie. Dit is voor elke soort uniek. Dat zijn ook de kenmerken waar je op kunt letten als je vogels gaat kijken.
Een waterhoentje kom je waarschijnlijk niet tegen in het weidegebied de Gement. Terwijl je de grutto niet zo snel langs het water zult aantreffen.

Opdrachten:

1. Let op de omgeving waar je zit, noem de kenmerken op van het gebied.

2. Is het een open gebied met veel weilanden en sloten of is het een gesloten gebied met veel bomen en struiken?

3. Herken je planten in de omgeving of zie je sporen van andere dieren?

4. Ken je de naam van het gebied waar je bent?

5. Zie je verschillen in het landschap?

6. Noem de vogels op die je allemaal ziet?

De gele borst van de grote gele kwikstaart

De Buitenles

Voorbereiden
Instructie gven aan de kinderen en begeleiders en letten op:
Rust nemen bij het uitvoeren van de opdrachten.
Stimuleren van zelfstandig werken en samenwerken.
Laat de kinderen opschrijven wat ze niet weten, dan kunnen ze dit op een later tijdstip opzoeken op internet of in de bibliotheek.
Leg de relatie tussen de activiteit in de natuur en het werkboek op school.

Afspraken maken over het vervoer en de begeleiding.

Doen,
De kinderen kiezen een vogel en verzamelen allerlei informatie over deze soort.
De kindren kijken in de schoolomgeving welke vogels er voorkomen en weten waar ze op moeten letten om ze te herkennen.

Maken
De kinderen maken een vogelhuisje en een voedertafel van hout.
De kinderen maken vetbollen en richten een plek in op het schoolplein voor vogels.

De buitenles

Stap 1: Samen op pad.

- Het verhaal voorlezen bij de start van de NME- leerroute
- De route wandelen met de hele groep.
- Bij de gekleurde palen stil staan en tijd nemen om de toelichting bij de opdracht voor te lezen.
- Een verzamelplek afspreken

Stap 2: Instructie geven.

- Maak afspraken hoe lang de kinderen werken aan de opdrachten.
- Verdeel de groep in kleine groepjes (met begeleider).
- Iedere groep krijgt een rugzak mee en de kleur van de rugzak geeft aan bij welke paal de groep gaat beginnen.

Stap 3: De kinderen gaan in kleine groepjes aan de slag met de opdrachten.

Stap 4: Verzamelen en in het kort ervaringen uitwisselen.

Stap 5: Samen, weer veilig terug naar school

Verwerken en terugkijken

Reflecteren
De kinderen maken een tekening van een vogel in zijn natuurlijke omgeving.
De kinderen maken een folder om ouders (opa's en oma's) te informeren over de vogels die ze gezien hebben.

Integreren
De kinderen vertellen elkaar hun vogelervaringen en wat ze leuk, niet leuk en moeilijk vonden aan de opdracht in de Gement.
De kinderen maken een expositie in de klas van de tekening die ze hebben gemaakt en vertellen elkaar wat ze weten over de vogel die ze hebben gekozen.

Het observeren van vreemde vogels

instructie voor de begeleiders

Hoe gaan we de natuur beleven

De kinderen doen in de natuur kennis en ervaring op en beleven de natuur op eigen wijze.

Geef aan dat je stil bent in de natuur en dat je je rustig gedraagt om de vogels en zoogdieren die in de natuur leven niet te laten schrikken of te verjagen.

Het uitgangspunt is dat je op bezoek bent in de natuur, het leefgebied van de planten en dieren die er voorkomen. Zij zijn van het natuurgebied afhankelijk denk maar aan hun voedsel, beschutting, zonlicht om te groeien, ruimte om te bewegen etc. Ze wonen hier tenslotte.

Het is belangrijk om de kinderen te laten spelen en zelf de natuur te laten ontdekken zodat ze er zo achter komen wat zij zelf interessant en leuk vinden.

Zoek plaatje

Tips voor de begeleiders van de kinderen

• de aandacht gaat uit naar de groep kinderen die aan je zijn toevertrouwd;

• neem samen met de kinderen het verhaal en de opdrachten door, natuurlijk is het prima om samen te lezen.

• als je de kinderen instructie geeft of je wilt iets vertellen, zorg er dan voor dat de kinderen in een kring staan met de neuzen naar het midden;

• de groepjes blijven bij elkaar

• stimuleer zelfstandig werken, ontdekken, actieve verwondering en fantasie bij de kinderen;

• zorg voor een basisrust in de groep;

•corrigeer als je het nodig vindt, dat biedt duidelijkheid aan de kinderen en zo laat je merken dat je de uitgangspunten belangrijk vindt;

•laat de kinderen zoveel mogelijk vrij hun gang gaan;

Als je in de natuur bent geweest controleer dan altijd of er teken op het lichaam zijn achter gebleven en vraag de ouders hierop te letten.

Tot slot

Natuur en milieu educatie is op een bijzonder wijze vorm gegeven door goede samenwerking tussen de basisscholen in Vught. Zij hebben ieder een NME- coördinator aangesteld die samen met lokale natuurgroepen en professionals de NME- leerroutes tot stand hebben gebracht. Onze dank daarbij uit naar:
De Jeugdnatuurwacht Vught,
De Weidevogelgroep Duinboeren,
De Natuur en milieugroep Vught,
Brabants Landschap,
De Gemeente Vught,
Ministerie van Defensie,
Landgoed Bleijendijk,
Monumentenwacht Brabant,
De coördinatie, Vermaatwerk.

Het NME- project is financieel ondersteund door de Rabobank regio Vught (inhoud van rugzakjes), de gemeente Vught (Natuur op het schoolplein, coördinatie en praktische ondersteuning en de provincie Noord-Brabant (ontwikkeling en coördinatie).

Speciale dank gaat uit naar alle NME-coördinatoren van de Vughtse basisscholen

Wilt u meer informatie over de NME- leerroutes in Vught, kijk dan op website www.nmevught.nl

Mooi op een rij

Colofon

Dit is een uitgave van DOV Vught, de samenwerkende basisscholen in de gemeente Vught.

Kaartmateriaal is beschikbaar gesteld door Brabants Landschap.

Tekst, fotografie en vormgeving: RijkenVermaat.

Eindredactie Stichting Leijestroom.

RIJKEN VERMAAT

Deze publicatie kunt u bestellen bij:

De Stichting Leijestroom, Moleneindplein 9, 5262 CW Vught.

Telefoon: 073-6576868

Datum, maart 2012.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de gemeente Vught en de provincie Noord Brabant.

Provincie Noord-Brabant

Vught